

รูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผลในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
ของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือกลาง
Organizational Forms in the Spreading of Buddhism in the Center for
the Propagation of Buddhist Provinces Northeastern Region

สมศรี แก้วกิตติ¹ จูรี สายจันเจียม² อติศักดิ์ ทุมอนันต์³ บรรจง ลาวะลี⁴

Somsri Kaewkitti, Julee Saijunjam, Adisak Thumanan, Banjong Lawalee

บทคัดย่อ(Abstract)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการบริหารจัดการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา 2) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลรูปแบบการบริหารจัดการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการองค์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือกลาง การดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสม การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ พระสังฆาธิการในพื้นที่ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 120 รูป มาจากจำนวนประชากร 544 รูป และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์ จำนวน 20 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การ

Received: 2020-11-19 Revised: 2020-12-21 Accepted: 2020-12-22

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด Mahamakut Buddhist University
Roi Et Campus. e-mail: puyound1@hotmail.com

² มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด Mahamakut Buddhist University
Roi Et Campus

³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด Mahamakut Buddhist University
Roi Et Campus

⁴ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด Mahamakut Buddhist University
Roi Et Campus

เผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก2) การเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารจัดการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามอายุ พรรษา วุฒิการศึกษา ประสพการณ์ทำงานพบว่า พระสังฆาธิการที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน 3)ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย ดังนี้ เจ้าหน้าที่ควรให้บริการอย่างเท่าเทียมกันและ มาตรฐานเดียวกันโดยไม่คำนึงถึงขนาดของงาน รองลงมา คือศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดควรได้รับการขยายอาคารสถานที่ของสำนักงาน เพื่อให้การทำงานมีความคล่องตัวและอำนวยความสะดวกได้มากขึ้น และน้อยสุด คือ ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดมีการวางแผนประจำปีให้มากขึ้น และชี้แจงให้ พระสงฆ์เข้าใจกว่าที่เป็นอยู่

คำสำคัญ (Keywords) : รูปแบบการบริหารจัดการ; การเผยแผ่พระพุทธศาสนา; ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด

Abstract

The objectives of this research were: 1) To study the organization management in the propagation of Buddhism. 2) To compare the patterns of organization management in the propagation of Buddhism. 3) To suggest guidance on the management of the Buddhist in the Center for the Propagation of Buddhist Provinces Northeastern Region. Research Implementation Combined research Quantitative research. With samples Is the monk In the area of propagation of Buddhism. The Central East is Kalasin province, KhonKaen, Maha Sarakham province, There are 231 photographs taken from the 544 population and qualitative research. 20 interviews were used for data analysis. Statistics used to analyze data from the questionnaire were frequency, percentage, mean, standard deviation. And one-way ANOVA. The statistical significance was determined at .05 level. The research findings were as follows: 1) The organization management in the propagation of Buddhism of

the provincial Buddhism propaganda center. 2) Comparison of organization management in the propagation of Buddhism of the provincial Buddhism Propagation Center. Working experience found that the old monks had different views on the management of the organization in spreading the Buddhism of the Center for the Propagation of Buddhism in the Provinces. Northeastern Region. All four aspects were not different. 3) Suggestions on the management of Buddhism in the propagation of Buddhism of the provincial Buddhism propaganda center. The staff should serve equally and the same goes for the size of the work, the second is the center of propagation of Buddhism, the province should be expanded the premises of the office. To make the work more agile and smooth. More and less convenient is the Center for the propagation of Buddhism. The province is planning more and more to clarify the clergy than it is.

Keywords: Organization Management Model; Spreading of Buddhism; Center for the Spreading of Buddhist Provinces

บทนำ (Introduction)

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย ด้วยคนไทยส่วนใหญ่ได้เคารพนับถือพระพุทธศาสนาเป็นสรณะแห่งชีวิต สืบต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน นับแต่โบราณกาลจวบจนปัจจุบันที่ ประเทศไทยมีความมั่นคง ดำรงเอกราช มีอธิปไตยเป็นอิสระอยู่ได้ตราบนานเท่านาน ก็ด้วยคนในชาติ ยึดมั่นอยู่ในสามัคคีตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีอันดีงาม ซึ่งเป็นปัจจัยเสริมสร้างสามัคคีธรรมระหว่างคนในชาติ ส่วนใหญ่มีพื้นฐานมาจากพระพุทธศาสนา (สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดแพร่, 2560) ดังนั้น หลักธรรมคำสั่งสอนทางศาสนา จึงมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาและความมั่นคงของ ประเทศชาติ การบริหารกิจการพระศาสนานั้น เป็นหน้าที่ของคณะสงฆ์ตามพุทธบัญญัติ แต่เนื่องจากอาณาจักรและศาสนจักร ต้องประสานกันเพื่อความมั่นคงของประเทศชาติรัฐบาลในฐานะผู้รับสนอง พระราชภาระของพระมหากษัตริย์ จึงเข้าไปมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานกิจการทางศาสนา ตามประวัติและพัฒนาการโดยลำดับ ภารกิจของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีภารกิจเกี่ยวกับการดำเนินงานสนอง งานคณะสงฆ์และรัฐโดยการทำนุบำรุงส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ให้การอุปถัมภ์คุ้มครอง และส่งเสริมพัฒนางานพระพุทธศาสนา ดูแลรักษา จัดการศาสนสมบัติ พัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางทาง

พระพุทธศาสนา รวมทั้งให้การสนับสนุนส่งเสริม พัฒนาบุคลากรทางศาสนา โดยมีอำนาจหน้าที่ดังนี้ (1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการคณะสงฆ์ กฎหมายว่าด้วยการกำหนดวิทยฐานะ ผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา รวมทั้งกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง (2) รับสนองงาน ประสานงาน และถวายการสนับสนุนกิจการและการบริหาร การปกครองคณะสงฆ์ (3) เสนอแนวทางการกำหนดนโยบายและมาตรการในการคุ้มครองพระพุทธศาสนา (4) ส่งเสริมดูแลรักษาและทำนุบำรุงศาสนสถานและศาสนวัตถุทางพระพุทธศาสนา (5) ดูแลรักษาและจัดการวัดร้างและศาสนสมบัติกลาง (6) พัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางทางพระพุทธศาสนา (7) ทำนุบำรุงพุทธศาสนศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้คู่คุณธรรม (8) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนด ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานหรือ นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย (วัดโมลีโลกยาราม, 2560)

การดำเนินการของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด เป็นองค์การหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการบริหาร และให้ความอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาในเขตจังหวัด โดยมีผู้บริหารงานคอยควบคุมดูแล ให้การจัดการบริหารงานให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ และการปฏิบัติงานของผู้ได้บังคับบัญชาเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ผู้บริหารงานที่เป็นระดับพระสังฆาธิการ ซึ่งเป็นหัวหน้างาน เป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ในการพัฒนางานคณะสงฆ์ และการสร้างควมมีประสิทธิภาพของหน่วยงาน ภาวะผู้นำ เป็นเครื่องชี้ให้เห็น ว่าผู้นำนั้น มีคุณสมบัติ ความสามารถ และภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับตำแหน่งเพียงใด และผู้บริหารในฐานะผู้นำของหน่วยงานจะได้รับความร่วมมือด้วยดีได้นั้น ในการบริหารจำเป็นต้องแสดงบทบาท ภาวะผู้นำที่เหมาะสมต่อผู้ร่วมงาน เพราะภาวะผู้นำมีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน และนอกจากการ แสดงบทบาทภาวะผู้นำที่เหมาะสมแล้ว ผู้บริหารยังต้องนำหลักธรรมเข้ามาใช้ในการบริหารงานให้เกิด ประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้หน่วยงานมีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้นเมื่อก้าวถึงองค์กรทุกคนมักจะมองและนึกถึงองค์การควบคู่หรือติดคู่ขนานกันไปเพราะคิดว่าเป็นคำเดียวกันข้อเท็จจริงองค์กรกับองค์การก็คือคำที่มีความหมายเดียวกันนั่นเองแตกต่างกันก็เพียงแต่ว่าองค์กรนั้นดูแลมีบุคลากรน้อยส่วนองค์กรนั้นมองดูใหญ่โตมีบุคลากรมากองค์กรประกอบไปด้วยบุคลากรตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งโดยมีเป้าหมายและมีวัตถุประสงค์เดียวกันทั้งองค์กร (นรินทร แจมจรัส, 2550 : 24)

ดังนั้น ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนา จึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการปฏิบัติการเชิงรุก ต่อสถานการณ์โลกปัจจุบัน ที่มีการแข่งขันกันอย่างสูงของศาสนิกชนแต่ละศาสนาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ คือ จำนวนผู้นับถือศาสนาที่มีปริมาณมากและครอบคลุมไปทุกทวีปทุกพื้นที่ในโลก โดยคำนึงขนบธรรมเนียมประเพณี ความถูกต้อง ความมีจริยธรรม ที่มีความเสมอภาคกัน ในยุค

สมัยแห่งการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ และสภาพการณ์สังคมที่เปลี่ยนไป การบริหาร และการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจะต้องพัฒนาและปรับตัวให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้า จำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในปัจจุบันมหาเถรสมาคมได้ออกระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการเผยแผ่ พ.ศ. 2550 โดยกำหนดให้มีศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติและศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัดและในส่วนกลางกำหนดให้ศูนย์การเผยแผ่มีสำนักงานตั้งอยู่ที่ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติและในส่วนภูมิภาคมีที่ตั้งอยู่ที่ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนา จังหวัดทุกจังหวัดแต่ความสอดคล้องและเข้ากันได้ในการบริหารจัดการและการปฏิบัติหน้าที่เผยแผ่ระหว่างคณะกรรมการบริหารพระนักเผยแผ่กับศูนย์การเผยแผ่ซึ่งมีผู้อำนวยการศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดเป็นเลขานุการยังไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และต่างก็ทำไปตามความถนัดของแต่ละองค์กรที่เคยทำมาในอดีต (ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. 2550, 2560)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยรูปแบบการบริหารการที่มีประสิทธิผลในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการองค์การการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลรูปแบบการบริหารจัดการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลรูปแบบการบริหารจัดการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผลในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ พระสังฆาธิการในเขตของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดกาฬสินธุ์ ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดขอนแก่น ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดมหาสารคาม และศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดเมืองร้อยเอ็ด จำนวน 544 รูปวิธีการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ต่างกัน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพรูปแบบการบริหารจัดการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านการปฏิบัติงานของบุคลากร และด้านสถานที่ให้บริการ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะรูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด นำเรียนผู้บริหารศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดกลุ่มตัวอย่างทั้งสี่สำนักงาน เพื่อขอความอนุเคราะห์เข้าไปเก็บเข้าเก็บข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยการจดบันทึกที่ระหว่างปฏิบัติการของผู้บริหาร ผู้ร่วมวิจัย เพื่อนำข้อมูลไป

วิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการองค์การในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA : F-test) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาแล้วเขียนสรุปและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

6.1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลรูปแบบการบริหารจัดการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางสรุปดังนี้

ประสิทธิผลรูปแบบการบริหารจัดการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.91 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านที่ 1 การวางแผน มีค่าเฉลี่ย 4.15 รองลงมา ด้านที่ 4 สถานที่ให้บริการ มีค่าเฉลี่ย 3.98 และน้อยสุด ด้านที่ 2 การให้บริการ มีค่าเฉลี่ย 3.63

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้

1) ด้านการวางแผน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.15 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่ 1 ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด มีการวางแผนกลยุทธ์ด้าน บุคคลากรในแต่ละด้านอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.36 รองลงมา ข้อที่ 2 ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด มีการเตรียมข้อมูลสารสนเทศ อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การให้บริการแก่พระสงฆ์ฆาติการ มีค่าเฉลี่ย 4.25 และน้อยสุด ข้อที่ 8 ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด มีการติดตามและรายงานผลในการ ปฏิบัติงานของพระสงฆ์ฆาติการ มีค่าเฉลี่ย 4.04

2) ด้านการให้บริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.63 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่ 2 มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในขั้นตอนการบริการเกิดความ รวดเร็ว และถูกต้อง มีค่าเฉลี่ย 4.28 รองลงมา ข้อที่ 5 การให้บริการมีความสะดวก รวดเร็ว ในแต่ละขั้นตอนที่ให้บริการ มีค่าเฉลี่ย 3.75 และน้อยสุด ข้อที่ 8

ท่านมีความพึงพอใจ ต่อการให้บริการในภาพรวมของ ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด มีค่าเฉลี่ย 3.18

3) ด้านการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.91 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่ 1 เจ้าหน้าที่พูดจาสุภาพ อธิบายคำสอนได้ชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.29 รองลงมา ข้อที่ 8 เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการให้บริการด้วยความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย 4.25 และน้อยสุด ข้อที่ 4 เจ้าหน้าที่สามารถแก้ไขปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.23

4) ด้านสถานที่ให้บริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.98 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่ 1 สถานที่ตั้งของหน่วยงาน สะดวกในเดินทางมารับบริการ มีค่าเฉลี่ย 4.25 รองลงมา ข้อที่ 3 อุปกรณ์ เครื่องมือ มีเพียงพอในการให้บริการมีคุณภาพดีและทันสมัย มีค่าเฉลี่ย 4.13 และน้อยสุด ข้อที่ 5 ป้ายประชาสัมพันธ์และจุดบริการของ ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ย 3.84

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ สรุปได้ ดังนี้

การสัมภาษณ์การบริหารจัดการองค์การในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการวางแผนงาน ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านสถานที่ให้บริการ ผลการสัมภาษณ์ปรากฏดังนี้

ด้านการวางแผนงาน จากการสัมภาษณ์ได้ข้อแนะนำให้วัดมีการจัดทำแผนที่วัด แนวทางให้แต่ละวัดเป็น ศูนย์รวมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน จัดทำและวางโครงสร้างให้มีเว็บไซต์ทางพระพุทธศาสนา ร่วมวางแผนงานกับคณะสงฆ์ในการจัดตั้งอนุพุทธมณฑลจังหวัดจังหวัดปรับปรุงระบบ แผนการทำงานให้มีความคล่องตัว รวดเร็ว ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น

ด้านกระบวนการให้บริการ จากการสัมภาษณ์พบว่า ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด มีกระบวนการ ให้บริการ จำแนกตามงาน 6 ด้าน ของคณะสงฆ์ ได้แก่ การปกครอง การศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ การสาธารณสงเคราะห์ และการจัดการด้านศาสนสมบัติ

ด้านการปฏิบัติงานของบุคลากร จากการสัมภาษณ์ พบว่า การอำนวยความสะดวกกับคณะสงฆ์และประชาชนทั่วไป ได้มีโอกาสจาริกแสวงบุญ ณ สังฆมณฑลสถาน ส่งเสริมและสนับสนุนพระธรรมทูต ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ ของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ประพฤติและปฏิบัติ

ตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หลักธรรมาภิบาล แนวเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัส และสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ได้ศึกษาต่อ ฝึก ทักษะ เข้ารับการอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้และ ประสบการณ์ด้านต่าง ๆ

ด้านสถานที่ให้บริการ จากการสัมภาษณ์ พบว่า การจัดให้มีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ส่งเสริมให้วัด และสถานศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอนธรรมศึกษา สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในเข้าสอบ ธรรมศึกษา ส่งเสริมให้วัดเป็นสถานที่จัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรม สนับสนุนให้วัดเป็นสถานที่ในการจัดตั้ง โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

6.2 ผลการเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผลในการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง พบว่า

1) การเปรียบเทียบประสิทธิผลรูปแบบการบริหารจัดการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามอายุ พบว่า พระสังฆาธิการ ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลรูปแบบการ บริหารจัดการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

2) การเปรียบเทียบประสิทธิผลรูปแบบการบริหารจัดการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามพรรษา พบว่า พระสังฆาธิการที่มีพรรษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหาร จัดการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

3) การเปรียบเทียบประสิทธิผลรูปแบบการบริหารจัดการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า พระสังฆาธิการที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ ประสิทธิภาพรูปแบบการบริหารจัดการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่ พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

4) การเปรียบเทียบประสิทธิผลรูปแบบการบริหารจัดการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า พระสังฆาธิการที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความ

คิดเห็นต่อประสิทธิผลรูปแบบการบริหารจัดการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

6.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผลในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

พระสังฆาธิการในศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย ดังนี้ เจ้าหน้าที่ควรให้บริการอย่างเท่าเทียมกันและ มาตรฐานเดียวกันโดยไม่คำนึงถึงขนาดของงาน รองลงมา คือศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดควรได้รับการขยายอาคารสถานที่ของสำนักงาน เพื่อให้การทำงานมีความคล่องตัวและอำนวยความสะดวกได้มากขึ้น และน้อยสุด คือ ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดมีการวางแผนประจำปีให้มากขึ้น และชี้แจงให้พระสงฆ์เข้าใจกว่าที่เป็นอยู่

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยพบประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของพระสังฆาธิการต่อประสิทธิผลรูปแบบการบริหารจัดการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการวางแผนงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดมีการวางแผนกลยุทธ์ด้านบุคลากรในแต่ละด้านอย่างเหมาะสมมีการเตรียมข้อมูลสารสนเทศ อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการให้บริการแก่พระสังฆาธิการ มีการกำหนดการจัดทำแผน ปฏิบัติการประจำปีอย่างชัดเจน มีการจัดอบรมเพื่อการพัฒนา ความรู้ให้พระสังฆาธิการตามวัตถุประสงค์ของมหาเถรสมาคม และมีการติดตามและรายงานผลในการปฏิบัติงานของพระสังฆาธิการ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Hellriegel, Slocum, & Jackson (2004 : 7) ที่กล่าวว่า การบริหารจัดการองค์การ คืองานและกิจกรรม ซึ่งรวมถึงการกำกับองค์กรหรือหน่วยงานขององค์กร โดยใช้กระบวนการทางการจัดการ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การขึ้นนำ และการควบคุมสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระณปวร, สัณญาสัญญาวีวัฒน์ (2561 : 162) ได้ทำวิจัยเรื่อง ต้นแบบการบริหารจัดการเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์เผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัดในประเทศไทยผลการวิจัยพบว่า ศูนย์เผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัดในประเทศไทย มีโครงสร้างองค์กร ปฏิบัติงานตามแผน มีการพัฒนาทักษะบุคลากรให้

มีความพร้อมในการปฏิบัติงานและการสร้างค่านิยมร่วมภายในองค์กรให้บุคลากรมีความสามัคคีกัน
ข้อจำกัดที่พบ คือระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูลที่มีอยู่ยังขาดประสิทธิภาพ การสร้าง
ทัศนคติของบุคลากรที่มีต่อองค์กรยังไม่ประสบผลสำเร็จและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระครูสุ
กิจจานุรักษ์, พระสุธีวีรบัณฑิต, ประเสริฐ ธิลาว (2562 : 61-62) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการ
ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในจังหวัดสุพรรณบุรี
ผลการวิจัยพบว่า 1)ภาพทั่วไปของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของ
พระสงฆ์ในจังหวัดสุพรรณบุรี จุดแข็ง สามารถรับข้อมูลข่าวสารได้หลายช่องทางโดยเฉพาะทาง
อินเทอร์เน็ตมีความสะดวกรวดเร็วเข้าถึงผู้คนได้เป็นจำนวนมากในเวลาเดียวกันช่วยประหยัดเวลา
และค่าใช้จ่ายจุดอ่อน พระสงฆ์ส่วนใหญ่ยังใช้เทคนิคการนำเสนอในรูปแบบเดิมทำให้น่าเบื่อการใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในวงจำกัด บุคลากรขาดการเรียนรู้และขาดทักษะในการใช้สื่อเทคโนโลยี
โอกาส การใช้สื่อสารสนเทศเป็นสิ่งที่จำเป็นในชีวิตประจำวันของประชาชน เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การ
ประชาสัมพันธ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้ผลดีกว้างขวางและครอบคลุมพื้นที่ที่ต้องการอุปสรรค
คนทั่วไปมองว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอาจขัดต่อพระธรรมวินัย พระสงฆ์รุ่นเก่าไม่เปิดใจ
ยอมรับการเข้าถึงผ่านช่องทางสื่อที่ยึดติดรูปแบบเดิมการเผยแผ่จึงเป็นการที่ต่างคนต่างทำ 2)
องค์ประกอบในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์
ในจังหวัดสุพรรณบุรีบุคลากรการเผยแผ่บุคลากรที่มีความรู้เรื่องหลักธรรมมีอยู่มากแต่ขาดการ
พัฒนาความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ความพร้อมในการทำงานเชิงรุกงบประมาณ
เพื่อการเผยแผ่ขาดบุคลากรด้านการเงินและบัญชี การสนับสนุนการเงินเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์ที่ทันสมัย
ยังอยู่ในวงจำกัดไม่กระจายทั่วถึงทั้งจังหวัด วัสดุอุปกรณ์การเผยแผ่ขาดการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่
ทันสมัยเพื่อใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาออกสถานที่ รวมถึงยานพาหนะเพื่อเดินทางขาดการ
สนับสนุนจากทางคณะสงฆ์และภาครัฐอย่างจริงจัง การบริหารจัดการระบบรูปแบบการเผยแผ่ใน
ปัจจุบันเป็นแบบต่างคนต่างทำไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันขาดการอบรมพัฒนาความรู้บุคลากรด้าน
เทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันตามยุคตามสมัย และ 3)แนวทางการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี
สารสนเทศเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในจังหวัดสุพรรณบุรี ต้องจัดตั้งศูนย์กลาง
จัดเก็บข้อมูลเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา มีศูนย์ประชาสัมพันธ์และมีศูนย์จัดฝึกอบรมความรู้
เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหา
ปัจจุบันในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในพื้นที่ของตนเอง เพื่อนำไปสู่รูปแบบการบริหารงานเผยแผ่
พระพุทธศาสนา ตามกระบวนการขั้นตอน คือ บุคลากรทางการเผยแผ่ งบประมาณเพื่อการเผยแผ่
อุปกรณ์การเผยแผ่ และการบริหารจัดการระบบ เพื่อปรับปรุงกระบวนการขั้นตอนเพื่อนำไปสู่การ

บริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศคือการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ข้อมูล การวิเคราะห์สถานการณ์ การจัดเก็บดูแลรักษา การจัดระบบงานเทคโนโลยี และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี โดยพระสงฆ์ทำหน้าที่เผยแพร่พระพุทธศาสนาต้องมีความรู้ความสามารถและมีความพร้อมที่จะทำงานเผยแพร่เชิงรุกให้ทันกับยุคสมัยในโลกปัจจุบัน

2. ความคิดเห็นของพระสังฆาธิการต่อประสิทธิผลรูปแบบการบริหารจัดการในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ตอนกลาง ด้านที่มีค่าน้อยเจ็ดน้อยที่สุดคือ ด้านกระบวนการให้บริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาจังหวัดมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในช่วงตอนการบริการเกิดความ รวดเร็ว และถูกต้องมีการอธิบาย ชี้แจง และแนะนำขั้นตอนในการให้บริการชัดเจน เข้าใจง่าย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ PhramahasomchaiKlinchan, PrarobKaewses, Phrarachworamethee ได้ทำวิจัยเรื่อง การเผยแพร่พระพุทธศาสนา : การพัฒนารูปแบบและวิธีการเชิงรุกของคณะสงฆ์ไทย ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาของรูปแบบและวิธีการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ไทยในปัจจุบัน 4 ข้อ ได้แก่ปัญหาด้านนโยบายการเผยแพร่ โดยคณะสงฆ์ไม่มีการระดมความคิดร่วมกันจากพระสงฆ์ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ทำให้นโยบายการเผยแพร่พระพุทธศาสนาไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน ปัญหาด้านบุคลากร โดยในวัดที่มีกิจกรรมการเผยแพร่พระพุทธศาสนานั้น ขาดแคลนบุคลากรจำนวนมากโดยไม่มีการสร้างบุคลากรทดแทนบุคลากรที่ขาดหายไป นอกจากนี้ พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่เผยแพร่พระพุทธศาสนายังมีปัญหาด้านทักษะในการเผยแพร่ด้วยเช่นกันปัญหาด้านรูปแบบวิธีการที่ใช้ในการเผยแพร่ ไม่สอดคล้องกับค่านิยมและไม่ตรงตามความต้องการของสังคมปัจจุบันและ ปัญหาด้านสื่อที่ไม่ทันสมัยและขาดประสิทธิภาพในการสื่อสาร

3. การเปรียบเทียบประสิทธิผลรูปแบบการบริหารจัดการในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า พระสังฆาธิการที่มี อายุ จำนวนพรรษา วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลรูปแบบการบริหารจัดการในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยภาพรวม พระสังฆาธิการมีความคิดเห็นไม่ แตกต่างกัน ทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัย ของ พระธนดล นาคสุวณโณ ได้วิจัยเรื่อง การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์ผลการวิจัยพบว่า พระสังฆาธิการที่มีอายุ ตำแหน่งพระสังฆาธิการ จำนวนพรรษา วุฒิการศึกษาทางสามัญ การศึกษาทางธรรม วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม และ

ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการที่แตกต่างกัน มีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระสุทิน อธิปญโญ (2562 : 30) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการบริหารจัดการด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า พระสงฆ์ที่มีอายุ,วุฒิการศึกษาภิกษุ,วุฒิการศึกษาสามัญ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนพระสงฆ์ที่มีพรรษา,วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ด้านการวางแผนงาน ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ควรเข้ามาดูแล ให้คำแนะนำทันทีเมื่อได้รับคำร้องขอ โดยไม่เลือกปฏิบัติ ควรเพิ่มเจ้าหน้าที่ให้เข้าไปศึกษาการทำงาน ของคณะสงฆ์อย่างใกล้ชิด และควรมีการวางแผนประจำปีให้มากขึ้น และชี้แจงให้พระสงฆ์เข้าใจกว่าที่เป็นอยู่

1.2 ด้านกระบวนการให้บริการ ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ควรมีกระบวนการให้บริการที่ว่องไว และสะดวกให้มากขึ้น ควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้เร็วกว่าเดิม และเหลือเวลาพอที่คณะสงฆ์จะเตรียมงานทัน และเจ้าหน้าที่ควรเพิ่มการลงพื้นที่ให้มากขึ้นเพื่อ ช่วยเหลืองานต่าง ๆ ของวัดตามอำนาจหน้าที่ที่มีอย่างเต็มความสามารถ

1.3 ด้านการปฏิบัติงานของบุคลากร ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ควรให้บุคลากรบริการอย่างเท่าเทียมกัน ควรเพิ่มเติมการจัดให้มีการอบรมเรื่องระเบียบการปฏิบัติตนต่อ พระสงฆ์ให้มีความเข้าใจมากขึ้น และควรจัดให้มีการสัมมนาเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงาน

1.4 ด้านสถานที่ให้บริการ ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ควรได้รับการ ขยายอาคารสถานที่ของสำนักงานเพื่อให้การทำงานมี

ความคล่องตัวและอำนวยความสะดวกได้มาก ขึ้น ควรจัดโต๊ะ เก้าอี้ไว้รองรับพระสงฆ์ที่เข้าไปติดต่อ
กิจธุระ และควรจัดให้มีพนักงานจัดการจอดรถ ให้มีระเบียบ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาประสิทธิผลรูปแบบการบริหารงานของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาใน
จังหวัดอื่น เพื่อจะได้เปรียบเทียบความแตกต่าง หรือความสอดคล้องกันในระดับของการบริหาร
จัดการในจังหวัดอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพล้วน เพื่อให้ทราบแนวคิดใหม่หรือวิธีการใหม่ในการ
บริหารงานของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด

2.3 ควรมีการศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนา
จังหวัด ที่นำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.4 ควรศึกษาในรายละเอียดส่วนย่อยของการบริหารงานในแต่ละด้านอย่างละเอียดเพื่อ
สนับสนุนข้อมูลการวิจัยให้ตรงกับความจริงมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- นรินทร์ แจมจรัส. (2550). **การพัฒนาองค์กร**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาทุนมนุษย์.
พระครูสุกิจจานุรักษ์, พระสุธีวีรบัณฑิต, ประเสริฐ ธิลา. (2562). “การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี
สารสนเทศเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในจังหวัดสุพรรณบุรี”. **วารสาร
มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**. 8(3), 61-72.
- พระณปวร, สัญญาสัญญาวิวัฒน์. (2561). “ต้นแบบการบริหารจัดการเพื่อการเผยแผ่
พระพุทธศาสนาของศูนย์เผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัดในประเทศไทย”. **วารสาร
บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์**. 14(1), 162-175.
- พระสุทิน อธิปญโญ. (2562). “การบริหารจัดการด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของพระสังฆาธิ
การในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี”. **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**. 8(2), 29-42.
- ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. 2550, 2560, [ออนไลน์].
แหล่งที่มา : <https://www.watmoli.com/wittaya-one/1577/>, [17 มีนาคม 2560.]
- วัดโมลีโลกยาราม. (2560). ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ.2550,
[ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.watmoli.com/wittaya-one/1577/>, [3
มีนาคม 2560.]

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดแพร่, ประวัติสำนักพุทธ, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

<https://sites.google.com/site/haikru128/prawati-sanak-phuthth>, [15 มีนาคม 2560.]

Hellriegel, Don, Jackson, Susan E., & Slocum, JohnW. (2004). **Management A Competency-Based Approach**. Ohio: Thomson South-Western.